

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2008-10-30

Närvarande: F.d. justitierådet Inger Nyström samt regeringsråden Karin Almgren och Nils Dexe.

Vårdval i primärvården

Enligt en lagrådsremiss den 23 oktober 2008 (Socialdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763),
2. lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Eva Willman, biträdd av departementssekreteraren Martin Talvik.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2)

I 5 § andra stycket har införts ett krav på landstingen att inrätta vårdvalssystem inom primärvården. Termen vårdvalssystem är inte definierad i lagen utan får sitt innehåll i första meningen. Detta skulle framgå klarare om termen sätts sist i meningen.

Den ersättning som omtalas i bestämd form i tredje meningen är inte nämnd tidigare i paragrafen. För att läsaren ska förstå vilken ersättning som avses bör orden "från landstinget" läggas till.

Styckets första och sista mening avser främst den enskildes valmöjligheter medan de två övriga meningarna reglerar utformningen av vårdvalssystemet i förhållande till utföraren. Enligt Lagrådets mening skulle innehållet i stycket få en bättre struktur om styckets sista mening placerades direkt efter den första meningen. Det kan också ifrågasättas om inte de två sista meningarna då borde bilda ett eget stycke.

Med dessa förändringar skulle lagtexten få följande utseende:

Landstinget ska organisera primärvården så att alla som är bosatta inom landstinget kan välja utförare av hälso- och sjukvårdstjänster samt få tillgång till och välja en fast läkarkontakt (vårdvalssystem). Landstinget får inte begränsa den enskildes val till ett visst geografiskt område inom landstinget.

Landstinget ska utforma vårdvalssystemet så att alla utförare behandlas lika, om det inte finns skäl för något annat. Ersättningen från landstinget till utförare inom ett vårdvalssystem ska följa den enskildes val av utförare.

Enligt det föreslagna sista stycket ska landstinget tillämpa lagen (2008:00) om valfrihetssystem vid inrättande av ett vårdvalssystem.

Som framgår av lagtexten avses att tillämpningen av lagen om valfrihetssystem (LOV) ska begränsas till själva inrättandet av ett vårdvalssystem. Fråga uppkommer då vad som därefter ska gälla när ett landsting träffar avtal med privata vårdgivare inom ramen för vårdvalssystemet. Av lagrådsremissen framgår inte detta närmare utöver att avsikten är att lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) ska kunna tillämpas i vissa situationer. Det pekas nämligen på att ett landsting som komplement till förfarandet enligt LOV kan ingå avtal efter traditionell entreprenadupphandling av driften av en verksamhet enligt LOU.

Lagförslaget i sista stycket tyder som framgått på att LOV inte ska tillämpas efter det att ett vårdvalssystem inrättats. LOV torde inte heller vara direkt tillämplig för alla landsting eftersom den endast gäller när en upphandlande myndighet beslutat att tillämpa ett valfrihetssystem (1 kap. 1 § förslaget till LOV). Det skulle också kunna diskuteras om inte en tillämpning av LOU är utesluten på grund av att de avtal som kommer att ingås med privata vårdgivare bör betraktas som tjänstekoncessioner (1 kap. 2 § sista stycket LOU, jfr regeringens bedömning av samverkansavtal och vårdavtal i den av Lagrådet nyligen behandlade remissen Ersättningsetablering m.m. för vissa privata vårdgivare).

Mot denna bakgrund efterlyser Lagrådet en närmare redovisning av vilka förfaranderegler som avses gälla för landstingen i samband med ingående av avtal med vårdgivare efter det att ett vårdvalssystem inrättats.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.